

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
Institutul de Științe ale Educației

EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI

în învățământul primar

Ghid metodologic

Clasa **4**

2018

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

**EVALUAREA CRITERIALĂ
PRIN DESCRIPTORI
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

CLASA A IV-A

GHID METODOLOGIC

CHIȘINĂU, 2018

Ghidul este elaborat în baza Metodologiei ECD pentru clasa a 4-a, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.1124 din 20 iulie 2018.

Coordonatori MECC:

Valentin CRUDU, dr., șef direcție Învățământ General, MECC
Valentina GAICIUC, consultant principal, MECC

Coordonatori științifici:

Lilia POGOLȘA, dr.hab., prof. univ., IȘE
Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE
Ludmila URDU, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Autorii MECD

Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE
Ludmila URDU, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Angela CURACIȚCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Daniela STATE, grad did. sup., Liceul „Columna”, mun. Chișinău
Natalia DARII, grad did. sup., IPSP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă
Viorica MĂȚILĂ-PARFENI, grad did. sup., IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți
Ana VARTIC, DGETS mun. Chișinău

Autorii Ghidului

Stela GÎNJU, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Ala VITCOVSCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Oxana PALADI, dr., conl. univ., IȘE
Virginia DRUGUȘ, grad did. sup., Gimnaziul „M.Eminescu”, Telenești
Nina MÎNDRU, grad did. sup., IPLT „I.L. Caragiale”, Orhei
Lucia PÎRĂU, grad did. sup., IPLT „M. Eminescu”, Bălți
Diana GATMAN, grad did. I., IPG „Pelivan”, s. Pelivan, Orhei
Irina LIVIȚCHI, IPLT „Gheorghe Asachi”, Ungheni
Aliona FOCȘA, grad did. I., Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, Căușeni
Angela LUPEI, grad did. I., IPLT „M. Eminescu”, Hîncești
Tatiana MÎRZENCO, lector universitar, IȘE
Corina LUNGU, consultant principal, MECC
Victoria STRATAN, IȘE
Daniela COTOVIȚCAIA, consultant principal, MECC

Recenzenți:

Angela TELEMAN, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Silvia GOLUBIȚCHI, dr., conf. univ., US din Tiraspol (cu sediul la Chișinău)
Aliona BRIȚCHI, dr., US „A. Russo” din Bălți
Rodica AGAFIAN, grad did. I., OLSDÎ Orhei

ISBN 978-9975-59-170-6.

© Institutul de Științe ale Educației, 2018
Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar : Clasa a 4-a : Ghid metodologic / Mariana Marin, Ludmila Ursu, Angela Curaciți [et al.] ; coord.: Valentin Crudu, Valentin Gaiciuc ; coord. șt.: Lilia Pogolșa [et al.] ; Min. Educației, Culturii și Cercet. a Rep. Moldova, Inst. de Științe ale Educației. – Chișinău : Învățătorul Modern, 2018 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). – 96 p. : fig., tab.

Aut. sunt indicați pe vs. f. de tit. – Bibliogr.: p. 59-60 (39 tit.). – 2000 ex.

ISBN 978-9975-59-170-6.

373.3.091

E 93

CUPRINS

1. PREZENTARE GENERALĂ.....	6
1.1. Scop, obiective, elemente de noutate.....	6
1.2. Acțiuni manageriale de implementare a ECD în clasa a IV-a	7
2. STRATEGIA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI.....	9
2.1. Principii ale ECD.....	9
2.2. Actualizarea noțiunilor de bază ale ECD.....	9
2.3. Tipuri de evaluare din perspectiva ECD	12
3. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII	14
4. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA A IV-A.....	16
4.1. Produse școlare și criterii de succes recomandate.....	16
4.1.1. Limba și literatura română.....	17
4.1.2. Matematică	22
4.1.3. Științe.....	25
4.1.4. Istoria românilor și universală	27
4.1.5. Educația moral-spirituală	29
4.1.6. Educația muzicală.....	31
4.1.7. Educația plastică	32
4.1.8. Educația fizică.....	33
4.1.9. Educația tehnologică	35
4.1.10. Dezvoltare personală	37
4.1.11. Limba străină I (al treilea an de studiu).....	40
4.2. Produse școlare opționale	42
5. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI.....	43
5.1. Proiectarea eșalonată a ECD	43
5.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD	44
• Limba și literatura română.....	46
• Matematică	47
• Științe.....	48
• Istoria românilor și universală.....	48
• Educația moral-spirituală 2 module	49
• Educația muzicală.....	49
• Educația plastică	50
• Educația fizică	50
• Educația tehnologică	51
• Limba străină (engleză).....	51
5.2.2. Proiectarea unităților de învățare (modulelor)	52
5.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD	58
6. EVALUAREA SUMATIVĂ ȘI CALIFICATIVELE. REPERE CONCEPTUALE ȘI PRACTICE.....	61
6.1. Precizări terminologice.....	61
6.1. Conversia punctajului	61
6.3. Înregistrarea calificativelor	62
6.4. Procedul „R” - RECUPERARE	62
6.5. Tehnologia evaluării sumative orale.....	63
6.6. Tehnologia evaluării prin probă practică.....	66
6.7. Verificarea probelor de evaluare sumativă	72

7. MONITORIZAREA PERFORMANȚELOR ELEVILOR.....	73
7.1. Alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor.....	73
7.2. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor	73
7.3. Portofoliul performanțelor școlare ale elevului	77
7.4. Tabelul de performanță școlară	77

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	79
-----------------------------	----

ANEXE

Anexa 1. PLAN DE RECUPERARE. MODELE ORIENTATIVE.....	81
Anexa 2. DIAGRAMA DE MONITORIZARE A PERFORMANȚELOR ELEVILOR, CLASA A IV-A.....	82
Anexa 3. PORTOFOLIUL PERFORMANȚELOR ȘCOLARE, CLASA A IV-A. MODELE ORIENTATIVE	85
Anexa 4. TABEL DE PERFORMANȚĂ ȘCOLARĂ.....	87
Anexa 5. EXEMPLE ORIENTATIVE PENTRU PROIECTAREA EVALUĂRIILOR LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, clasa a IV-a	94
Anexa 6. EXEMPLE ORIENTATIVE PENTRU PROIECTARE DE SCURTĂ DURATĂ LA MATEMATICĂ, clasa a IV-a.....	98
Anexa 7. EXEMPLE ORIENTATIVE PENTRU PROIECTARE DE SCURTĂ DURATĂ LA ȘTIINȚE, clasa a IV-a.....	104
Anexa 8. EXEMPLE ORIENTATIVE PENTRU PROIECTARE DE SCURTĂ DURATĂ LA EDUCAȚIA MUZICALĂ, clasa a IV-a.....	108
Anexa 9. EXEMPLE ORIENTATIVE PENTRU PROIECTARE DE SCURTĂ DURATĂ LA EDUCAȚIA PLASTICĂ, clasa a IV-a	113
Anexa 10. EXEMPLE ORIENTATIVE PENTRU PROIECTARE DE SCURTĂ DURATĂ LA EDUCAȚIA FIZICĂ, clasa a IV-a	115

ABREVIERI:

MECD Metodologia evaluării criteriale prin de- scriptori	EFP	Evaluare formativă punctuală
ECD Evaluare criterială prin descriptori	EFI	Evaluare formativă interactivă
EI Evaluare inițială	FB	Calificativul <i>Foarte Bine</i>
ES Evaluare sumativă	B	Calificativul <i>Bine</i>
ESO Evaluare sumativă orală	S	Calificativul <i>Suficient</i>
EA Evaluare anuală	ind.	Nivelul de performanță <i>Independent</i>
EFE Evaluare formativă în etape	ghid.	Nivelul de performanță <i>Ghidat de învățător</i>
	spr.	Nivelul de performanță <i>Cu mai mult sprijin</i>

CUVÂNT ÎNAINTE

Evaluarea reprezintă astăzi un element prioritar pentru întregul sistem educațional, dar cu precădere pentru învățământul primar. Situația este dictată de Codul educației care a demarat o reformă în procesul de predare-învățare-evaluare în anul 2015, de la 1 septembrie, când a fost pus în aplicare articolul 16, alineat 5¹.

Prezentul ghid constituie un instrument de lucru adresat cadrelor didactice care activează la clasa a III-a, iar **scopul** general al acestuia este *de a susține și a dirija cu succes activitatea de evaluare* prin dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de a proiecta și a realiza evaluarea criterială prin descriptori, în conformitate cu metodologia specifică pentru clasa a III-a.

Utilitatea și relevanța acestui ghid sunt susținute de **obiectivele** pe care le urmărește:

- Îmbogățirea culturii evaluative a cadrelor didactice prin esențializarea noțiunilor de bază ale ECD din perspectiva învățământului centrat pe competențe și argumentarea tendințelor de modernizare a evaluării;
- Explicitarea metodologiei de aplicare a criteriilor și a descriptorilor de evaluare în conformitate cu Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasa a III-a, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 70 din 05 septembrie 2017);
- Asistarea cadrelor didactice în procesul de evaluare prin sugerarea unor modele orientative de secvențe instructionale, lecții bazate pe metode, procedee, instrumente de evaluare;
- Aprofundarea noțiunilor de evaluare criterială prin descriptori prin accentuarea rolului autoevaluării elevului;
- Explicitarea psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia școlarului mic;
- Analiza reflexiv-critică și formularea judecăților de valoare proprii privind necesitatea schimbării în cultura evaluativă;
- Utilizarea coerentă a criteriilor de evaluare, a metodelor, tehnicilor și instrumentelor de evaluare, în contextele evaluării fără note;
- Interpretarea rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și managementul recuperării ameliorative;
- Valorificarea rezultatelor școlare ale elevilor, în vederea diferențierii și individualizării învățării.

În elaborarea subiectelor la prezentul ghid s-au avut în vedere:

- actualitatea temelor în raport cu tendințele contemporane ale politicilor educaționale europene/mondiale;
- adecvarea evaluării la paradigma centrată pe competențe;
- asigurarea unui echilibru optim între abordările teoretice, temele de reflecție și temele aplicative;
- posibilitățile reale de aplicare prin modelarea situațiilor didactice de evaluare criterială prin descriptori;
- experiența acumulată prin implementarea evaluării criteriale în clasele I-II în anii 2015-2017.

Prin ghidul dat tindem să aducem cadrele didactice la următoarea convingere: aplicată sistematic pe parcursul activităților de învățare, transversal și longitudinal, evaluarea criterială prin descriptori va avea dublu scop: informează cadrul didactic cu privire la dificultățile întâmpinate de către unii elevi în învățare, determinându-l să-și reconsidere strategia de predare, iar elevilor, arătându-le până la ce nivel au ajuns, permițând activități remediale.

Autorii

¹ Articolul 16. Evaluarea și scara de notare. (5) În învățământul primar, evaluarea rezultatelor învățării este criterială și se efectuează prin descriptori.